

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА
СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Предвиждания на основни показатели за развитието на млечния сектор в България

Божидар Иванов
Институт по аграрна икономика

Министерство на земеделието и храните
25.03.2014 г.

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА
СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

- Средносрочно предвиждане за развитието на основни показатели свързани с млечния сектор до 2018 г.;
- Обхвата на моделирането включва производството, преработката, търговията и консумацията на краве и овче мляко;
- Производството на мляко съставлява около 35% от Брутната стойност в животновъдството и около 10% от БП в селското стопанство през 2012 г.;
- Спадат в млечното животновъдство през целия преходен период е един от най-големите, като броят на ЕРД е намален 2 пъти, а при овцете 5 пъти в сравнение с 90-те години;
- През 2010 г. 95 337 стопанства отглеждат 576 339 броя ЕРД (средно 6 крави) и 91 793 стопанства развъждат 1 415 181 броя ДРД (среден размер 15,5 броя).

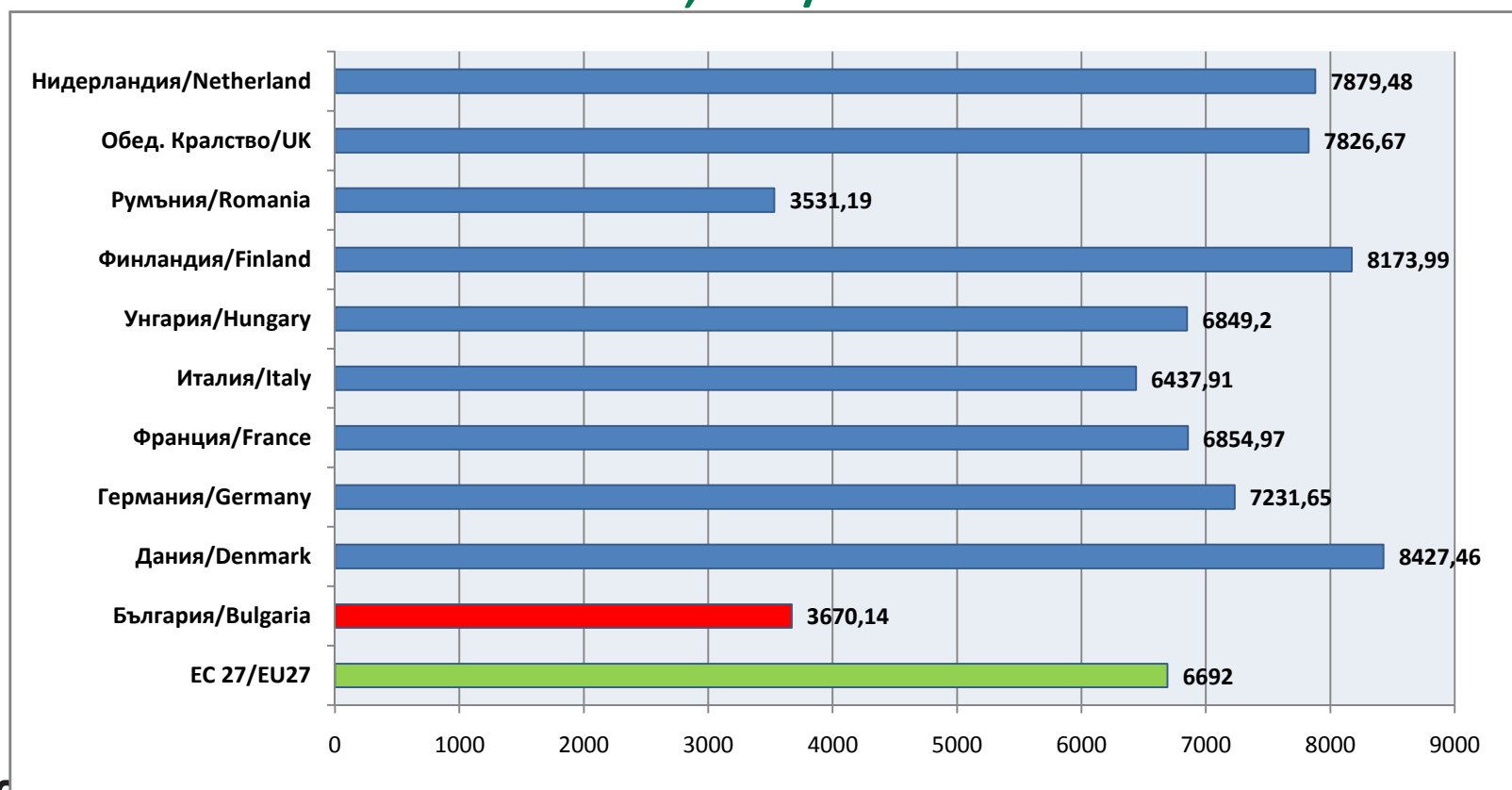

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Среден добив на мляко от крава в страните от ЕС, кг./глава

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА
СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (CAPA)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Ползи и значение от моделирането

- Моделирането в млечния сектор се опитва да предвиди тенденциите на предлагането и търсенето в производството на краве и овче мляко, вземайки предвид глобалните очаквания и правейки определени допускания;
- Предоставя възможност за извършване на анализ на въздействието и на сравнителен анализ при различни сценарии на политика и промени на световното търсене и предлагане;
- Моделът осигурява възможност за квантифицирането на резултатите от дадена политика и ресурсната необходимост за постигането да дадена цел;
- В краткосрочен аспект предвижданията носят значителна пазарна информация, докато средносрочните проекции показват вероятните тенденции.

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА
СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Основен метод на изследването е иконометричното моделиране, където:

$$Y = f(X_1; X_2; X_3)$$

$$Y = \alpha + \varepsilon\beta_1 X_1 + \varepsilon\beta_2 X_2 + \varepsilon\beta_3 X_3 \dots + \xi \dots, \text{ където}$$

α – интерсепт

ε - еластичност

β – регресионни коефициент

$X_{1,2,3}$ - променливи

ξ – факторна грешка

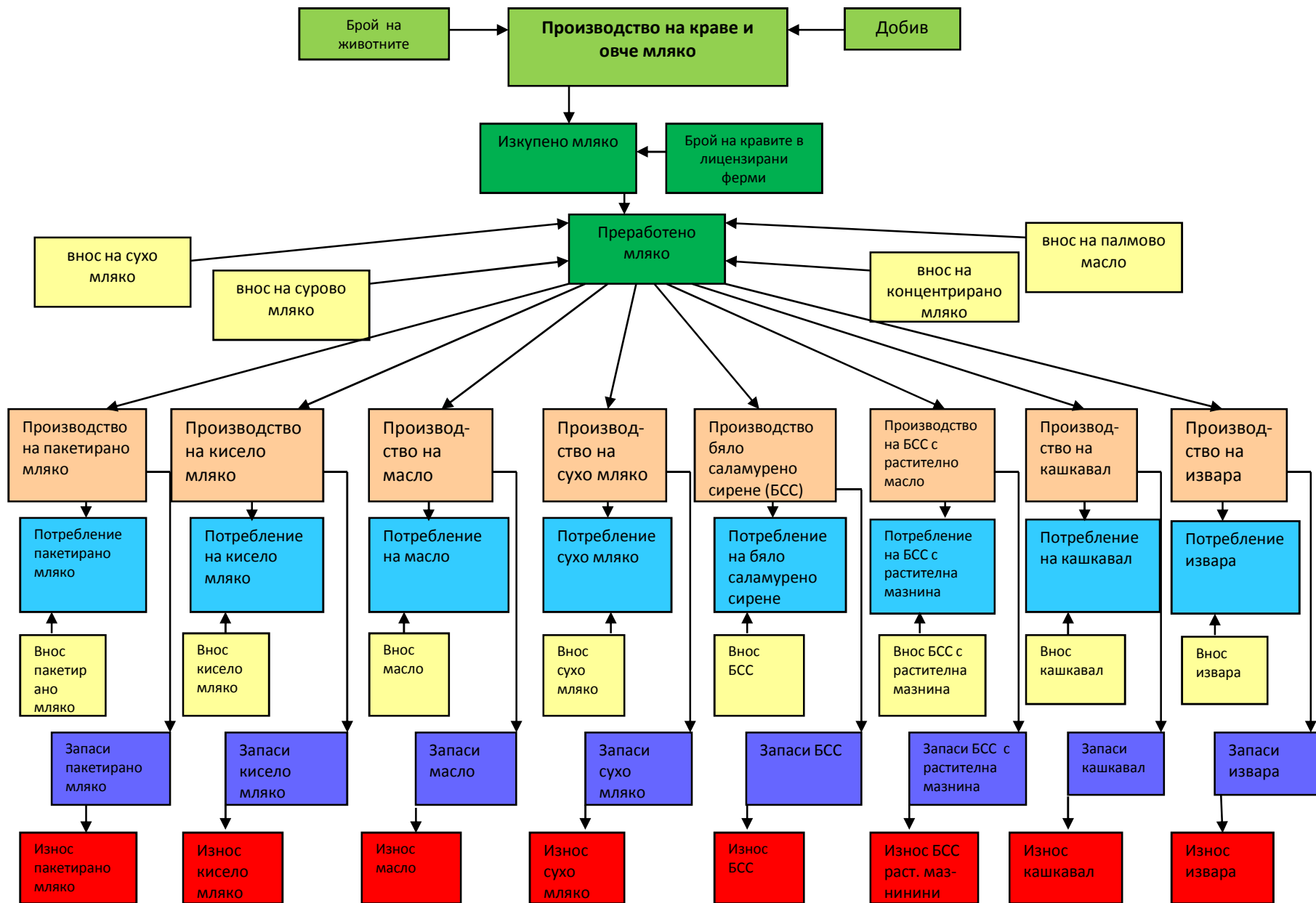
СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА
СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

- Проектното моделиране се извършва на времева база данни за периода от 1998 до 2012 година
- Национални статистически източници – НСИ, МЗХ – Агростатистика и дирекция “Стратегическо планиране”
- ЕВРОСТАТ
- FAPRI
- Експертен подход с представителни стопанства и оценки, основно при разходния раздел на модела
- Млечният баланс по данни на статистиката за вложена млечна суровина и превърнато в протеинов млечен еквивалент

Предлагане – търсене диаграма на млечния модел

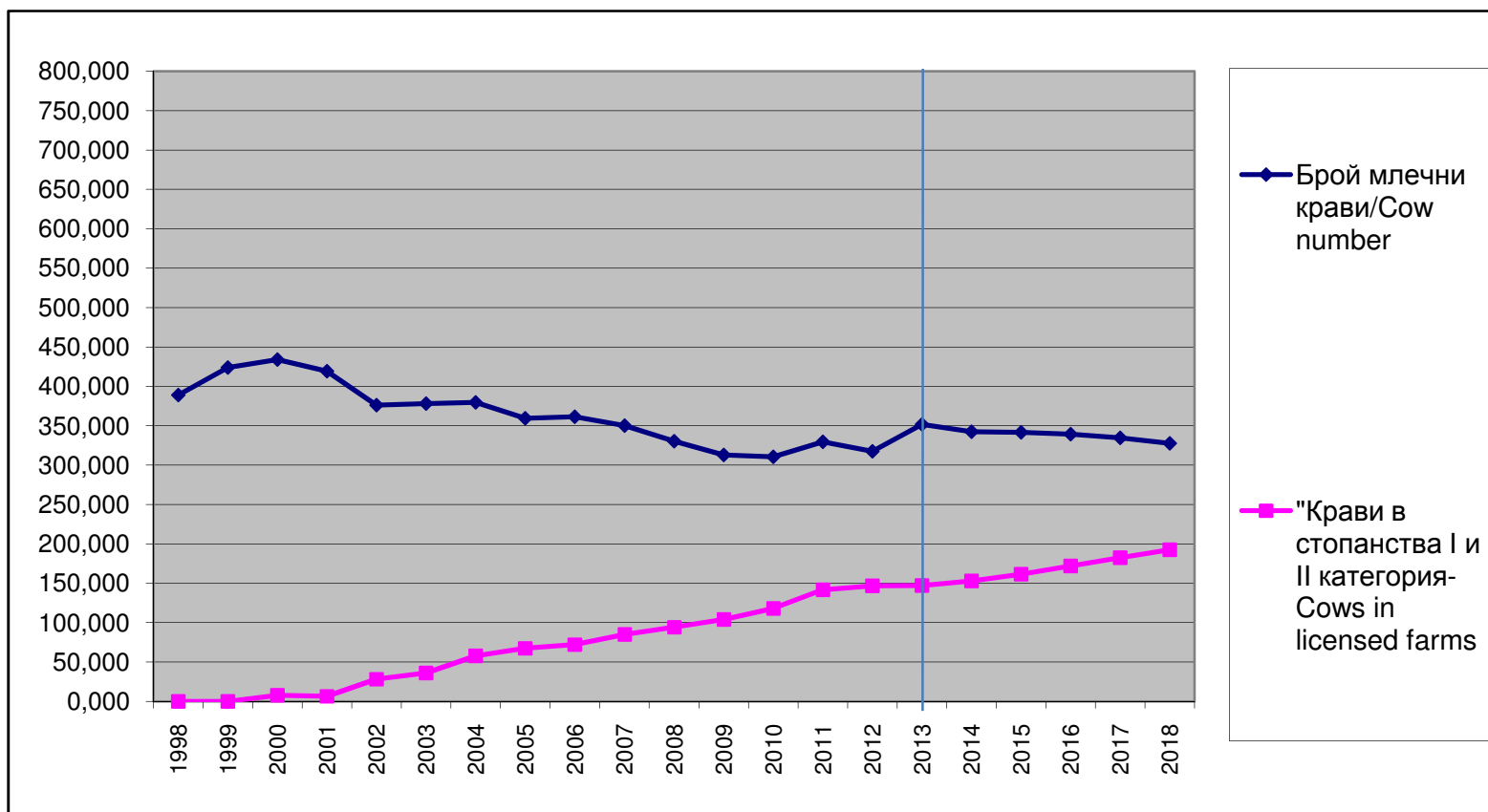

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Брой млечни животни, хиляди

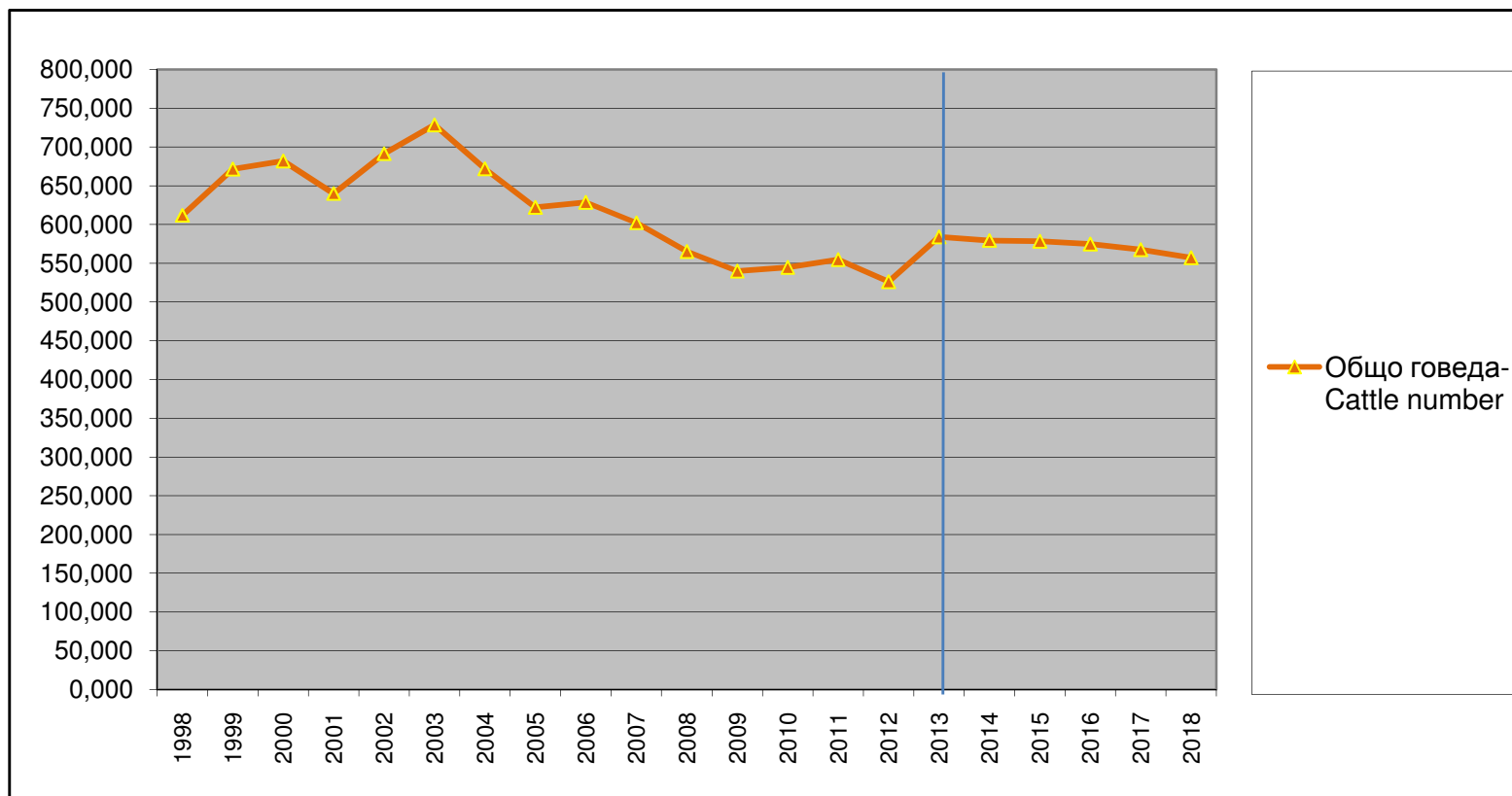

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Общ брой на говеда, хиляди

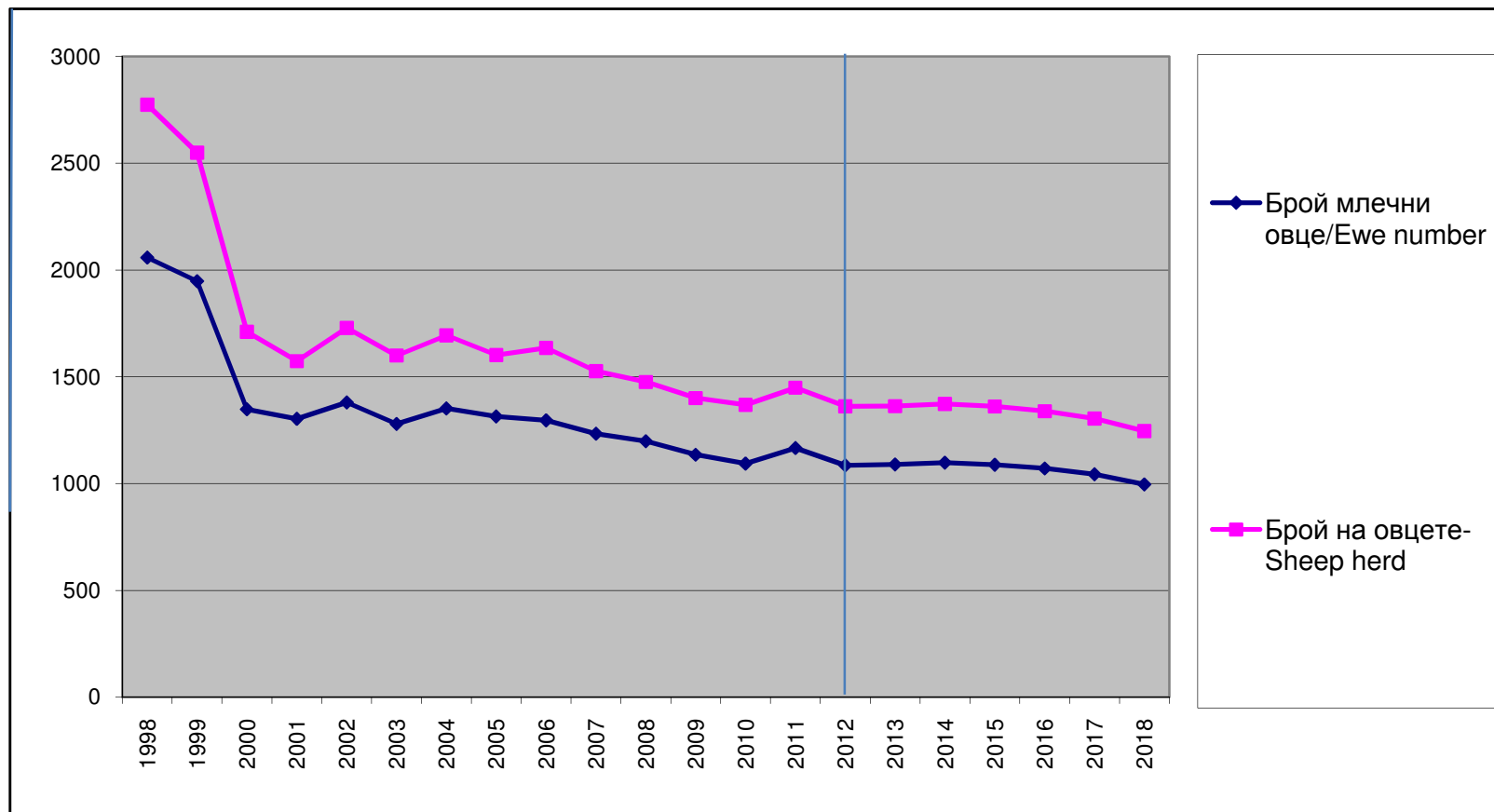

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА
СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Брой на овцете и брой на млечните овце, хиляди

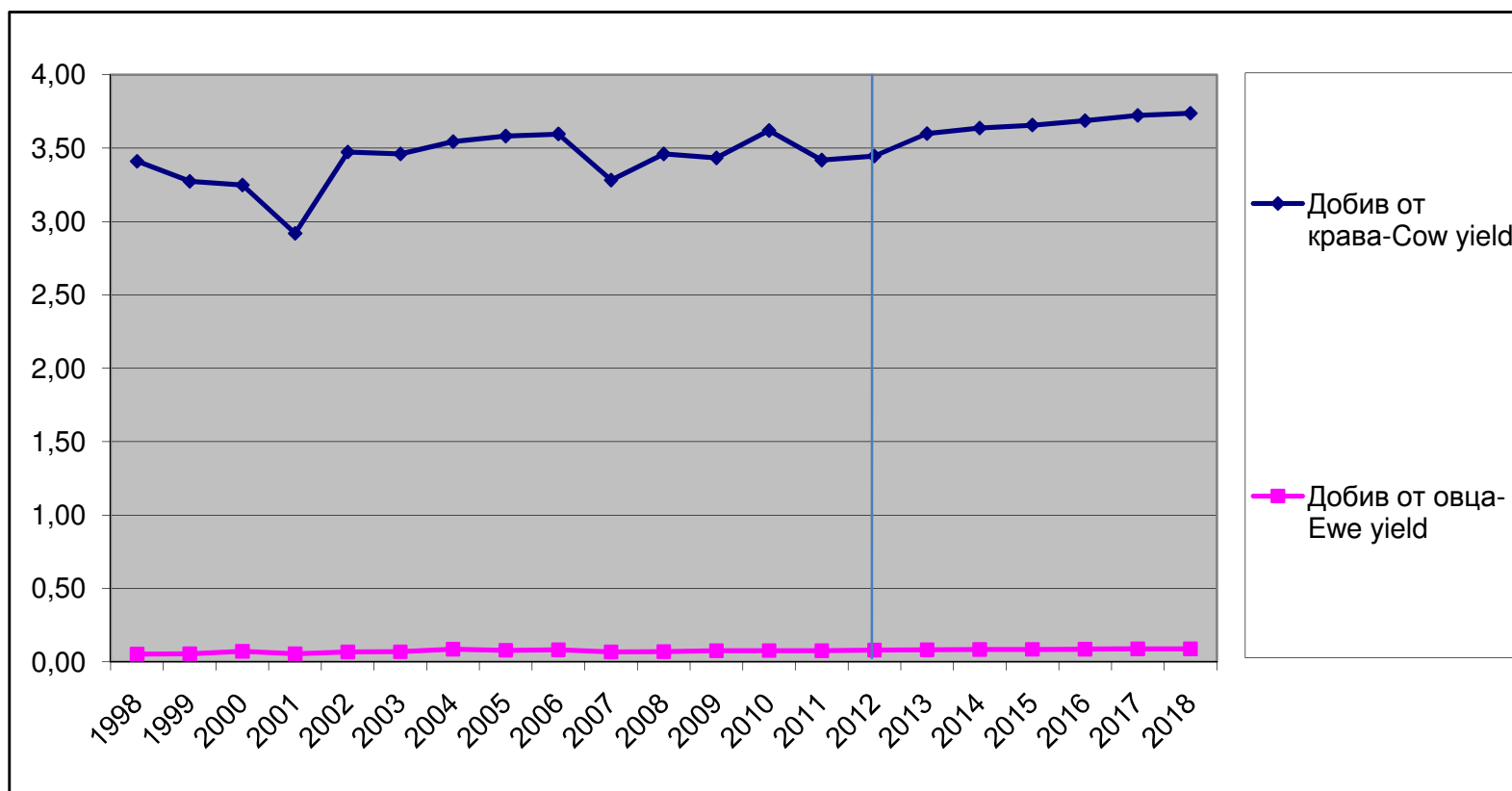

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Добив на краве и овче мляко, тона / глава

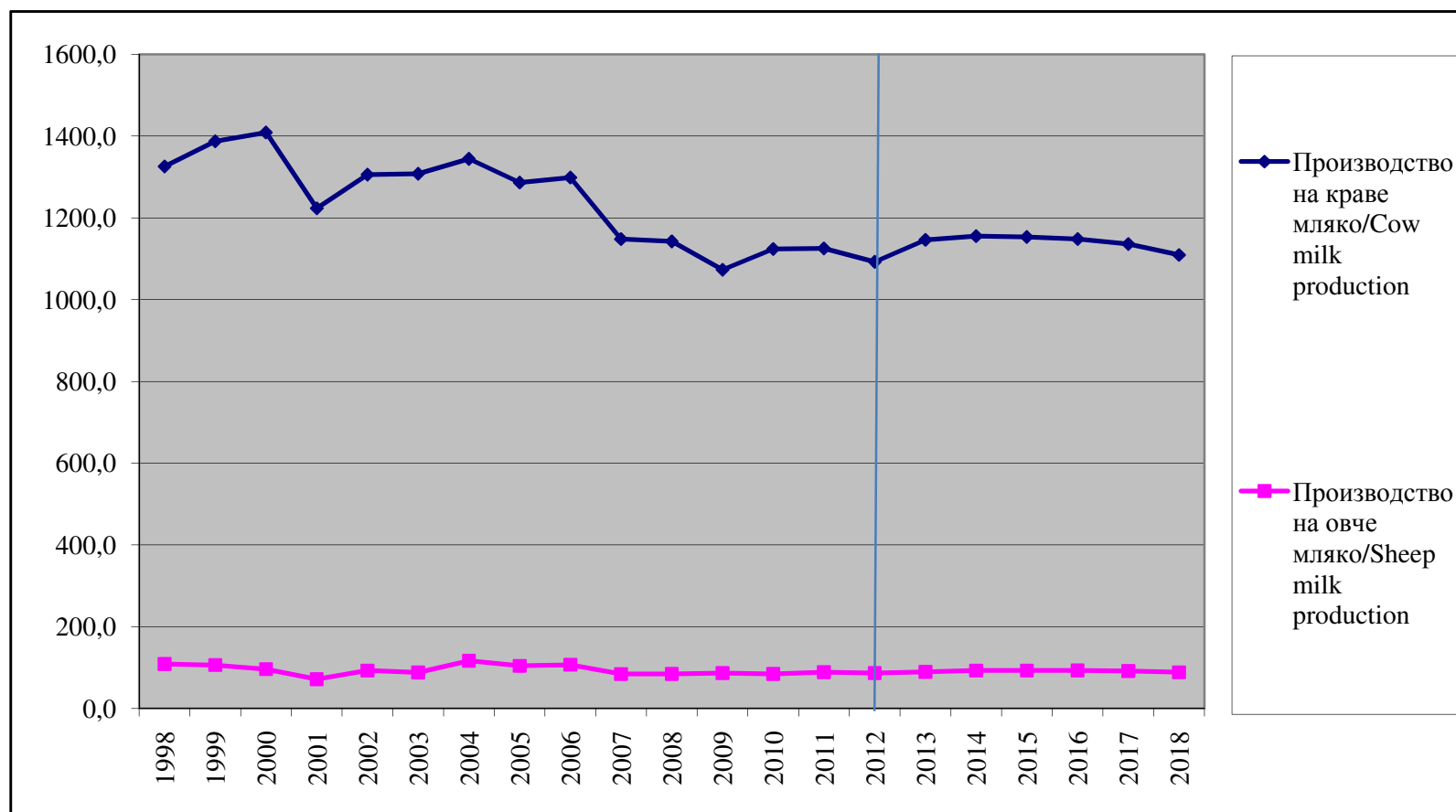

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Общо производство на краве и овче мляко, хиляди тона

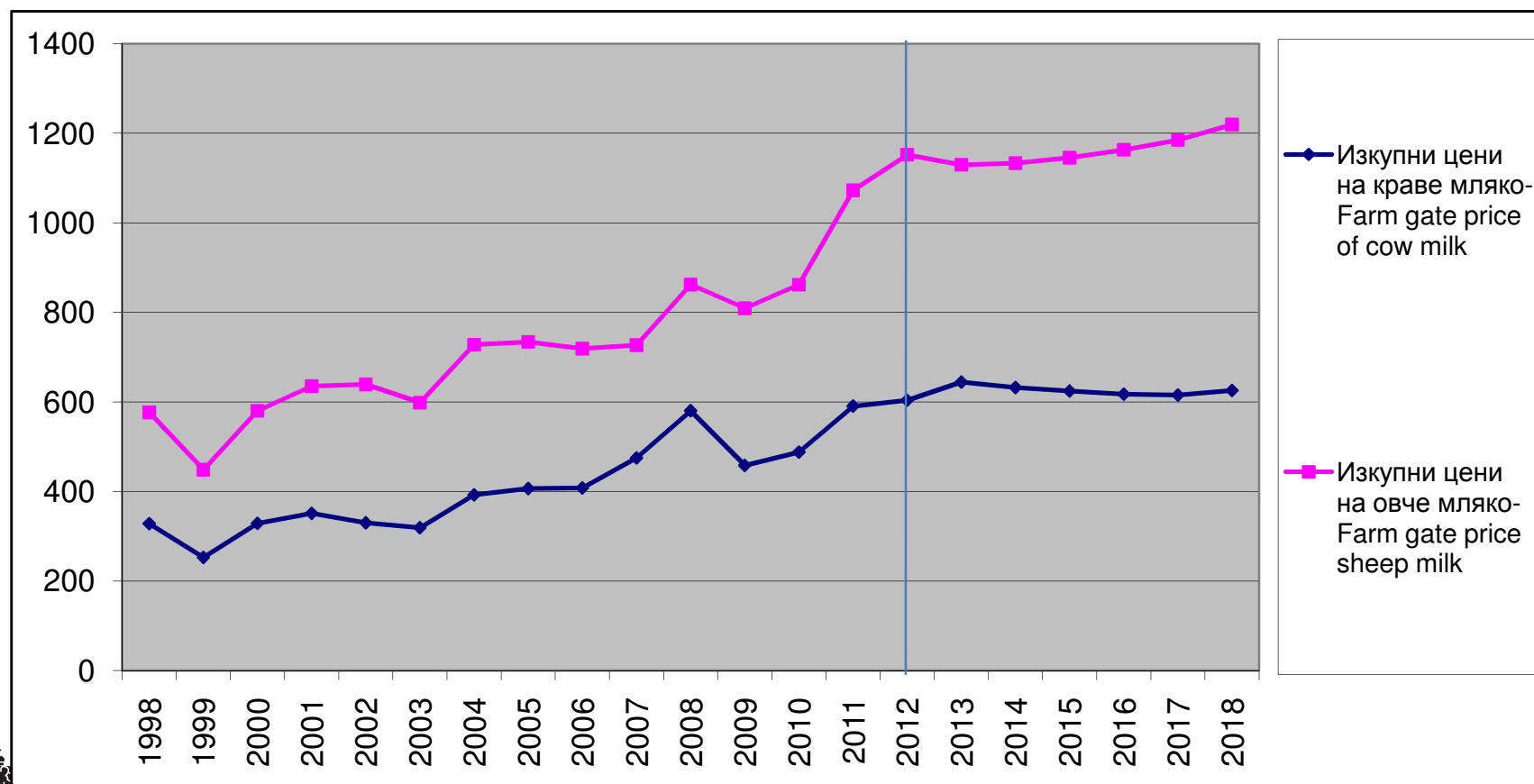

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Изкупни цени на краве и овче мляко, лева/тон

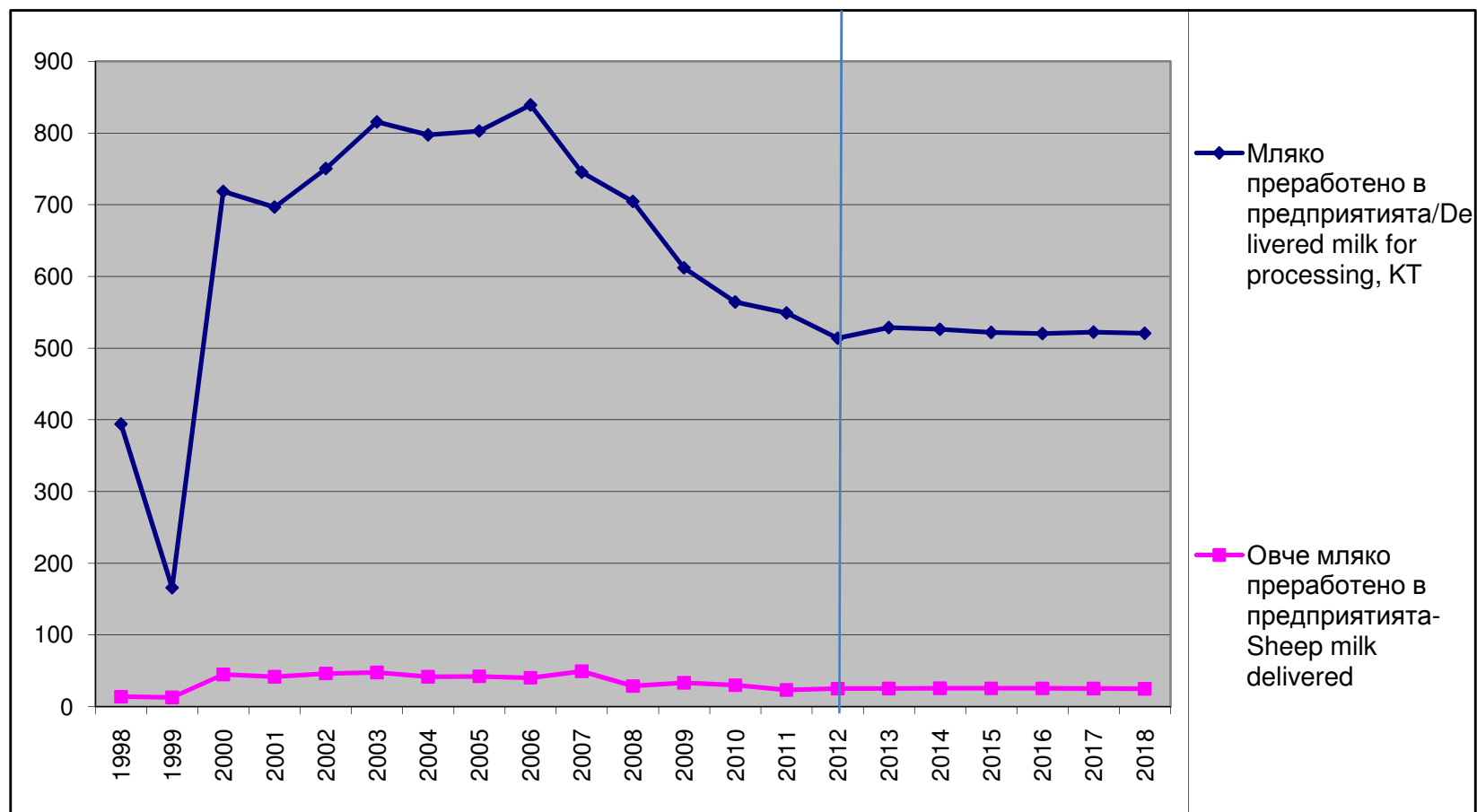

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Доставено краве и овче мляко на преработвателните предприятия, хиляди тона

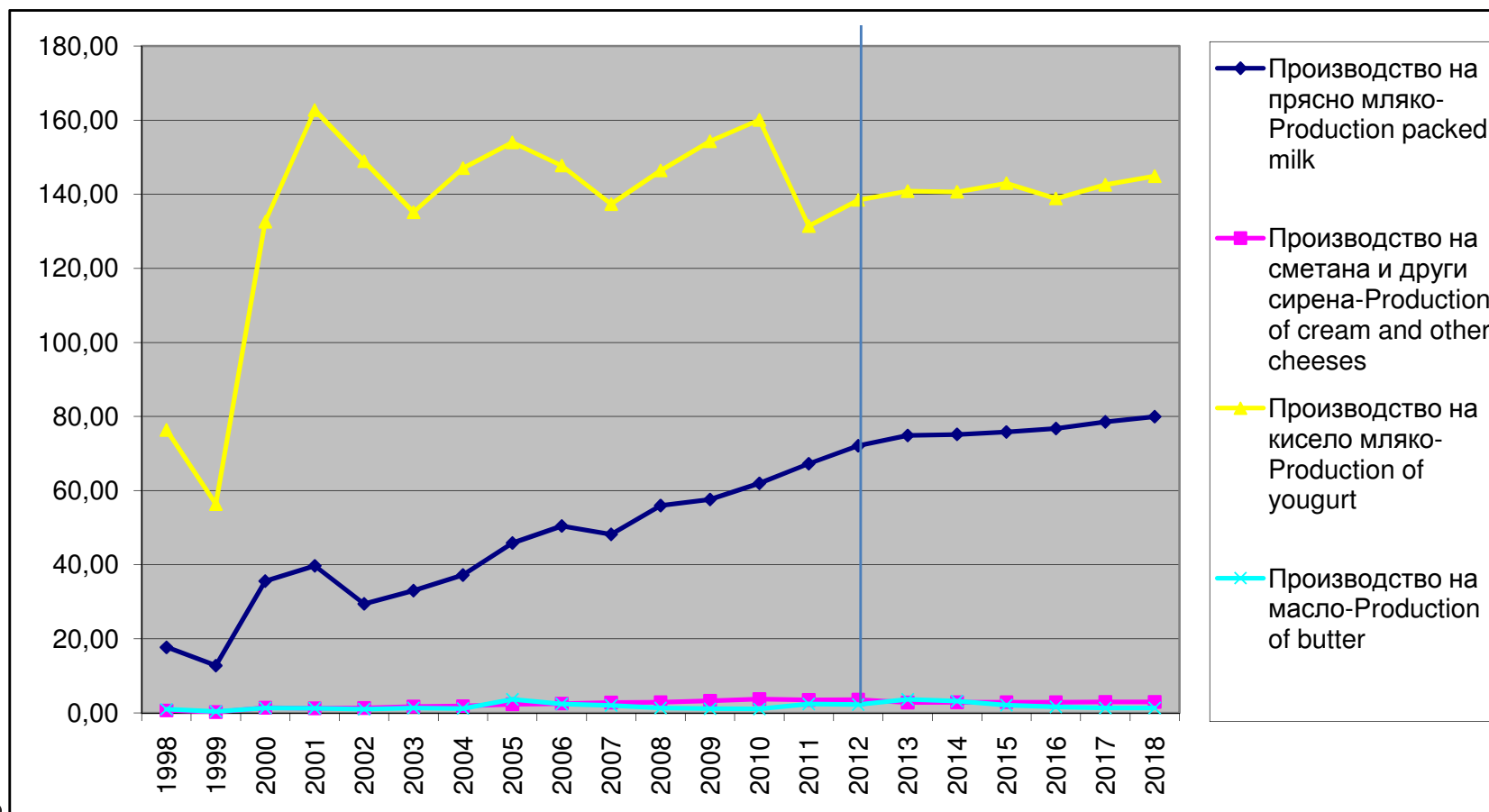

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Производство на млечни продукти от краве мляко, хиляди тона

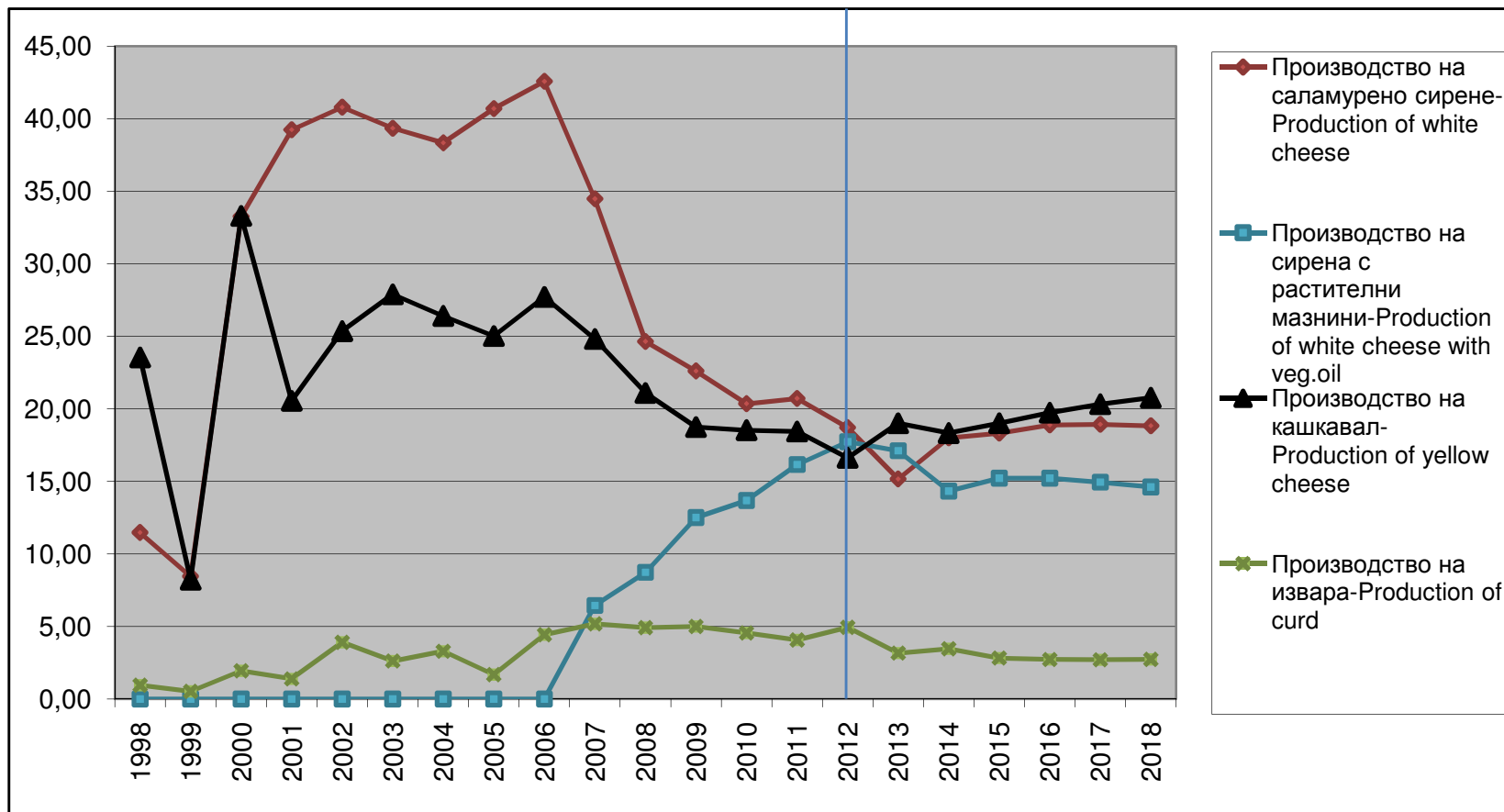

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Производство на сирена и извара от краве МЛЯКО, ХИЛ.ТОНА

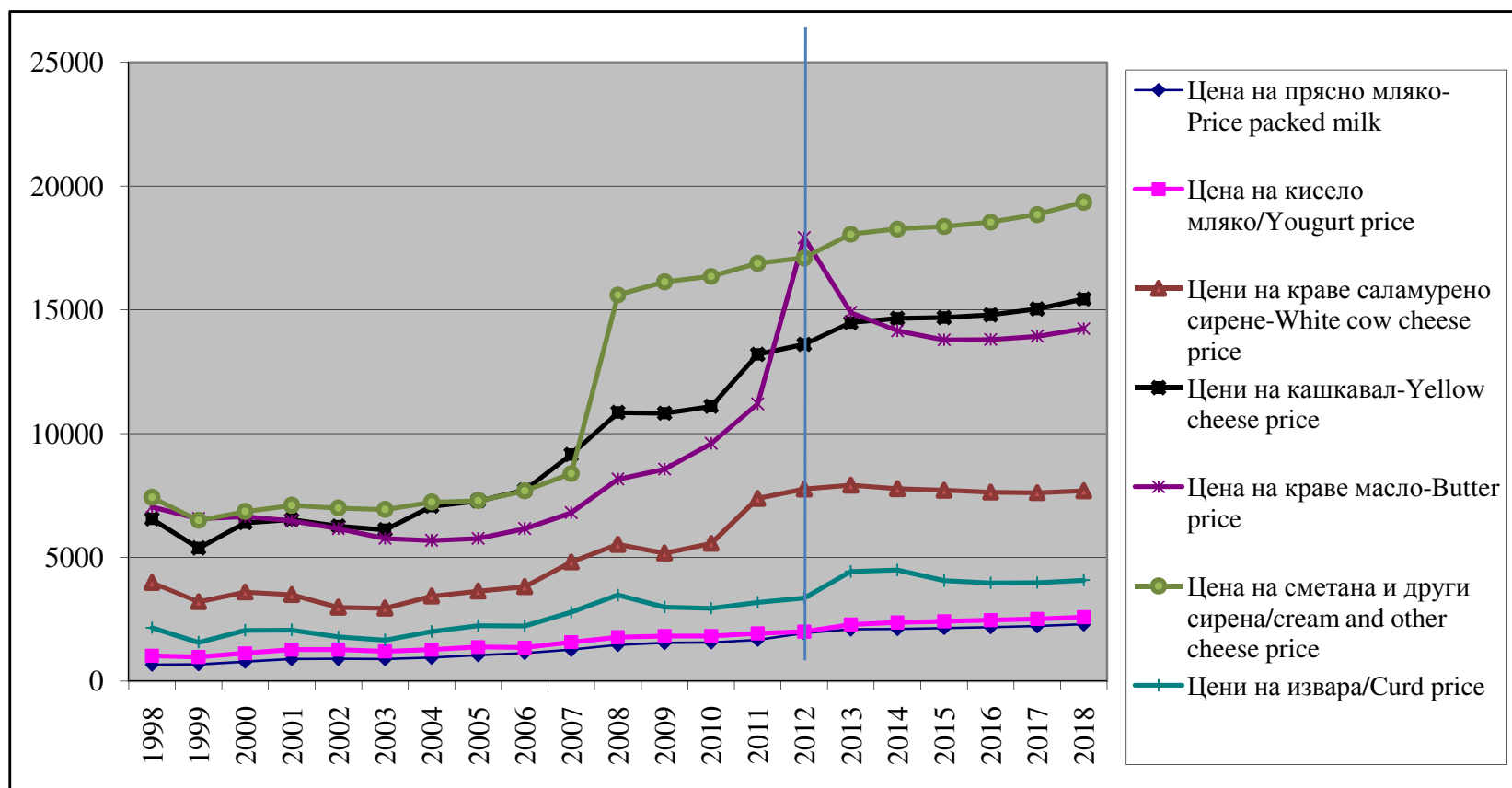

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА
СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Проекция за цените на млечните продукти, лева/тон

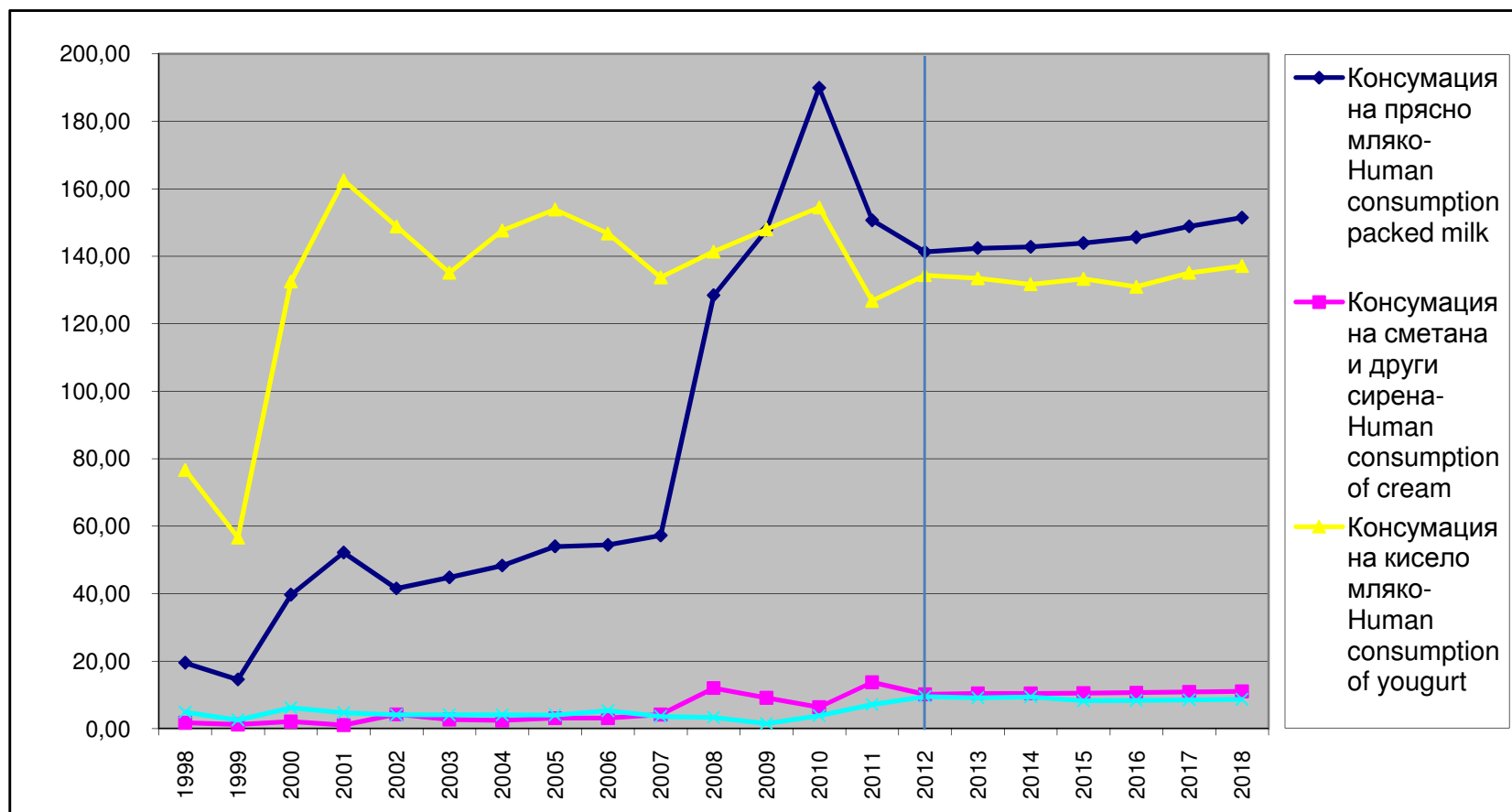

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Консумация на млечни продукти, ХИЛЯДИ ТОНА

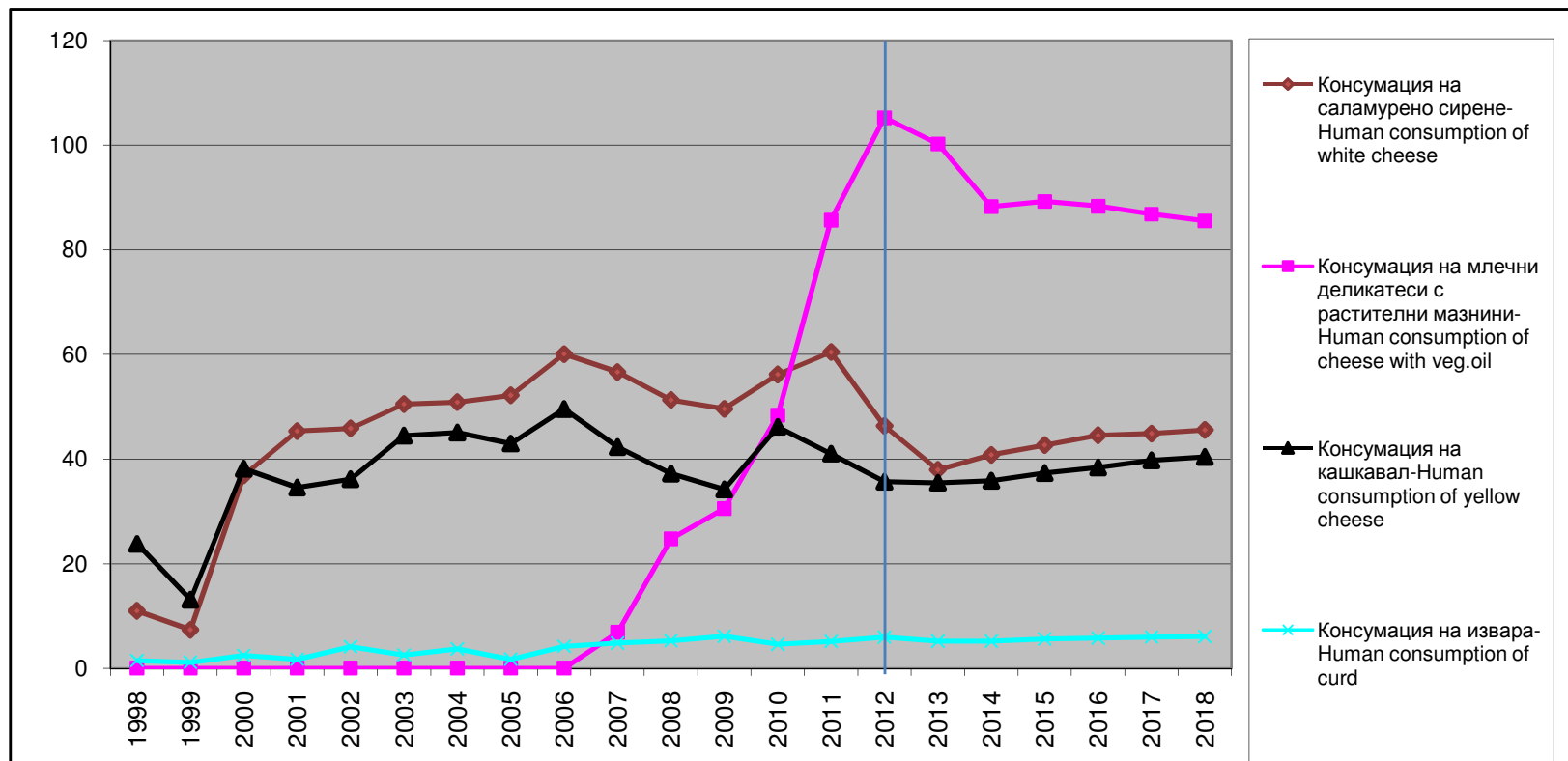

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА
СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Консумация на сирена, кашкавал и извара, хил. тона

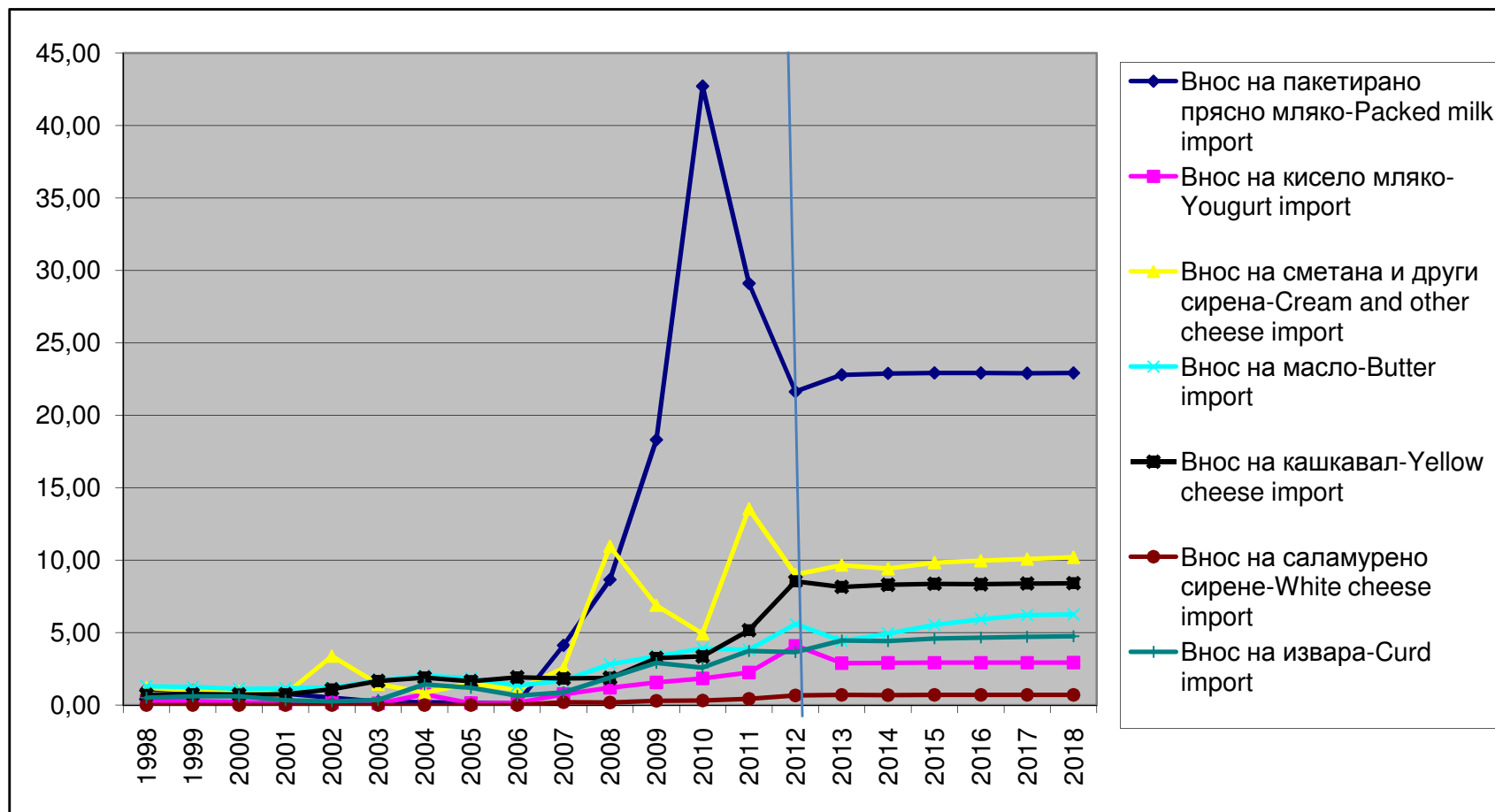

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Внос на млечни продукти, хил. тона

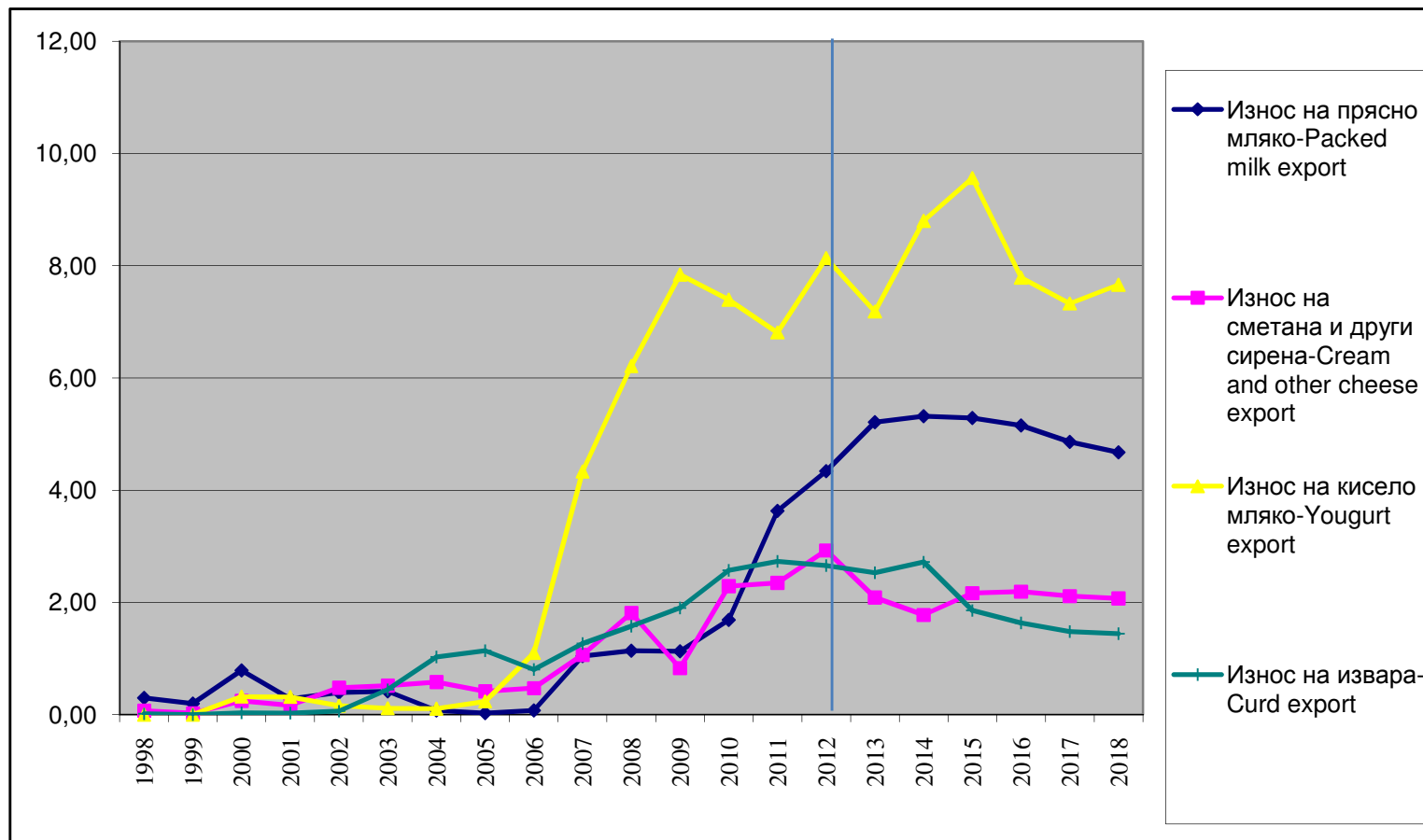

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Износ на млечни продукти, хиляди тона

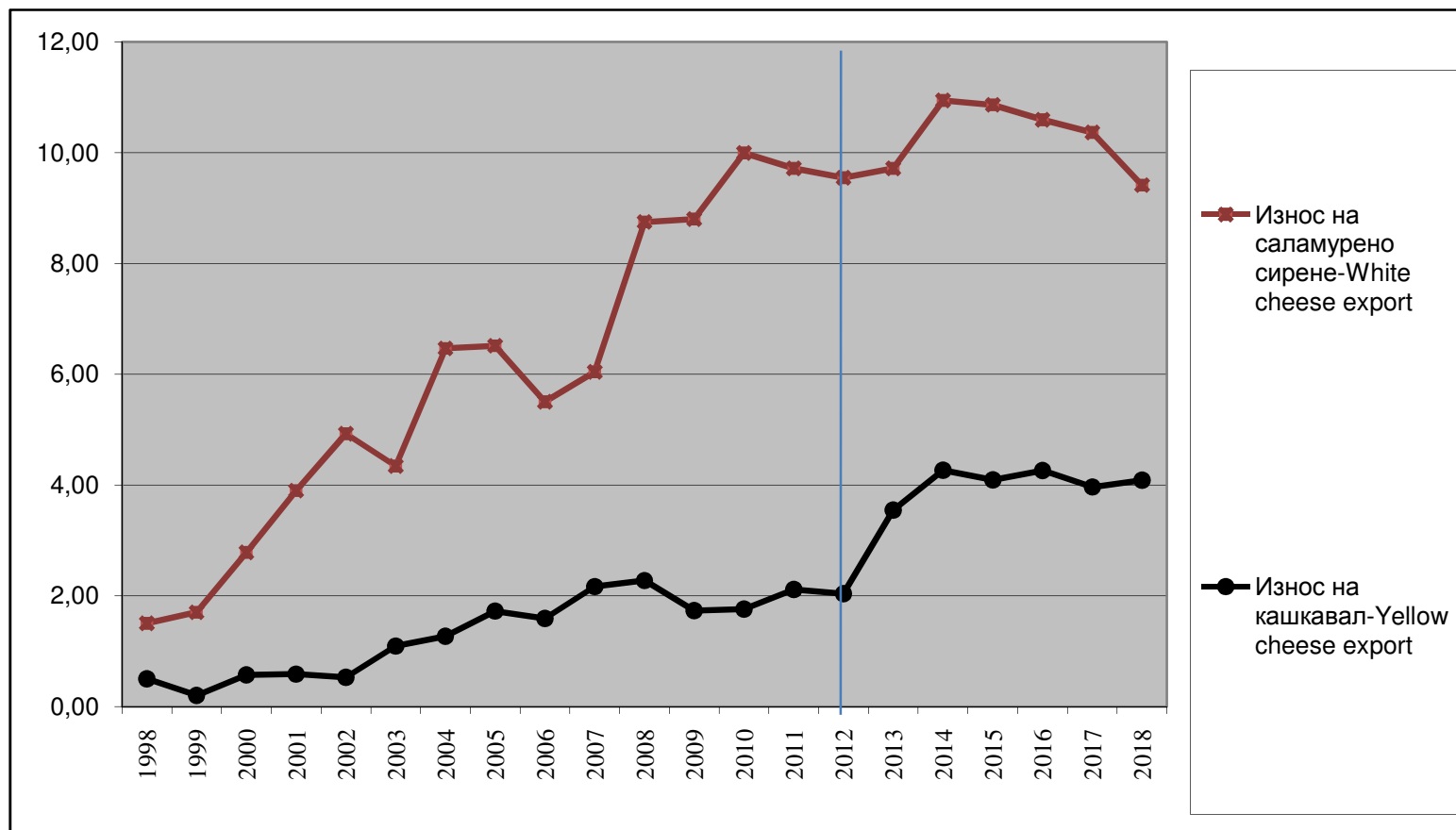

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Износ на сирена и кашкавал, хиляди тона

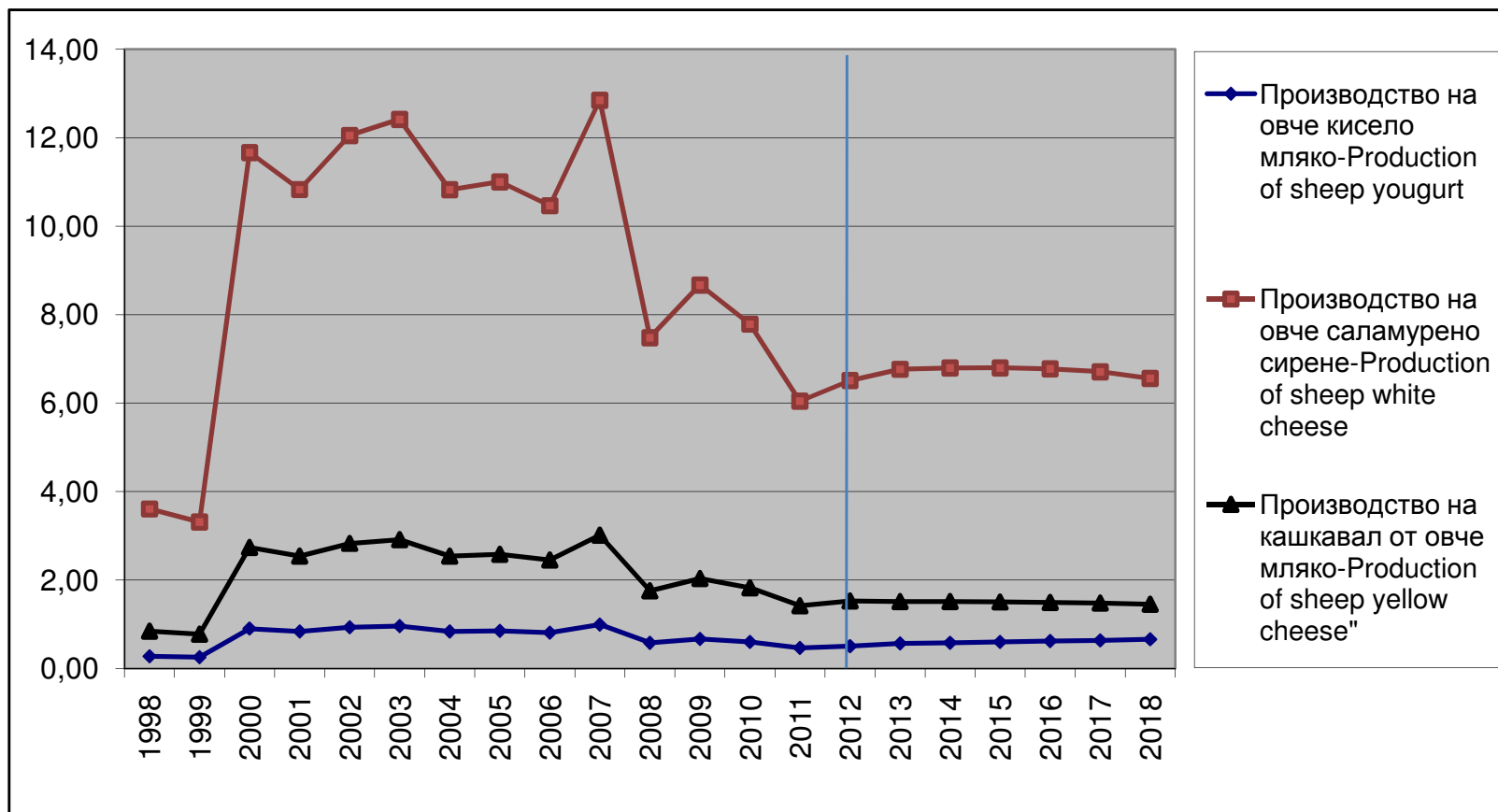

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Производство на продукти от овче мляко, хил. тона

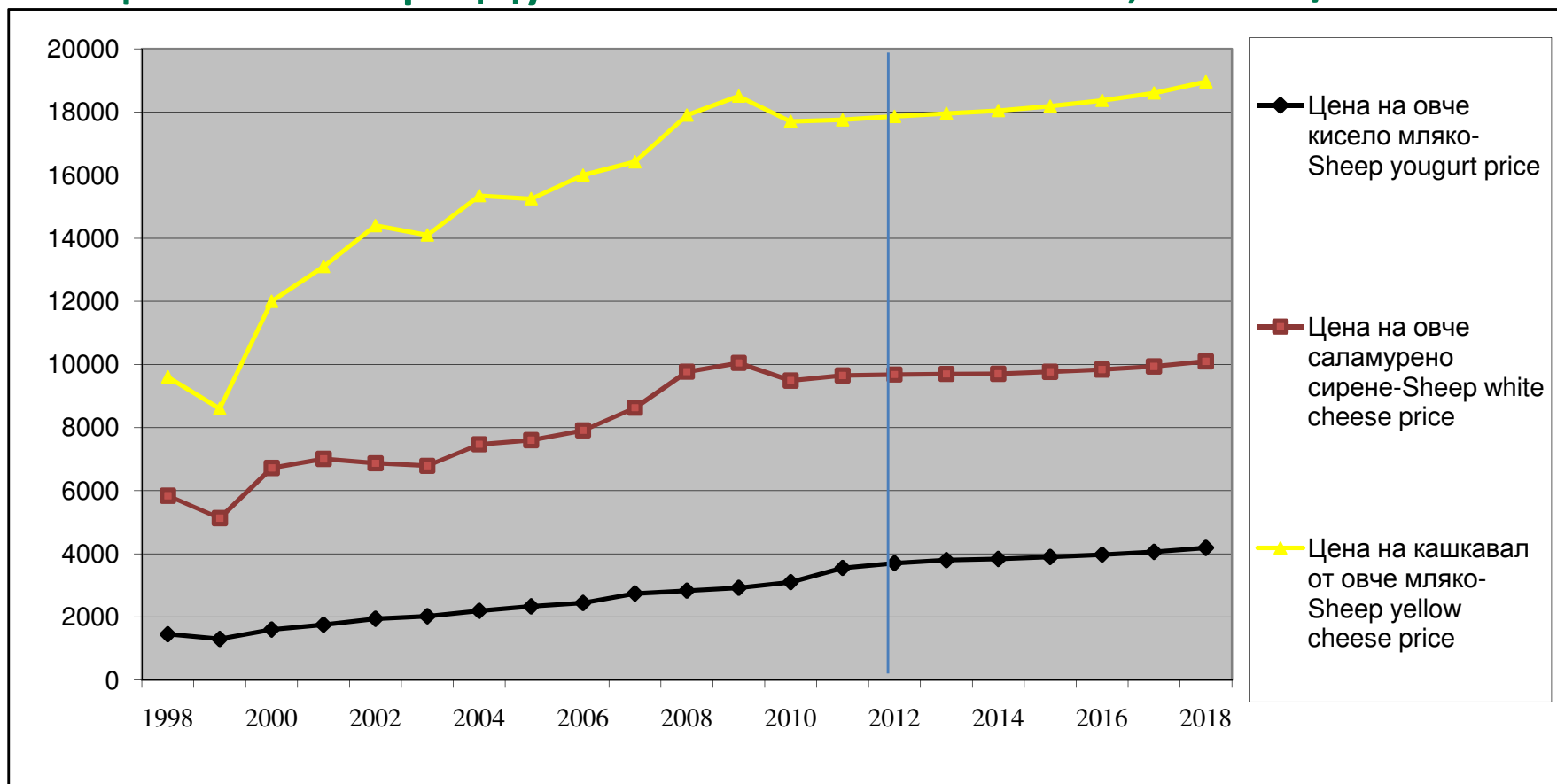

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА
СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Цени на продукти от овче мляко, лева/тон

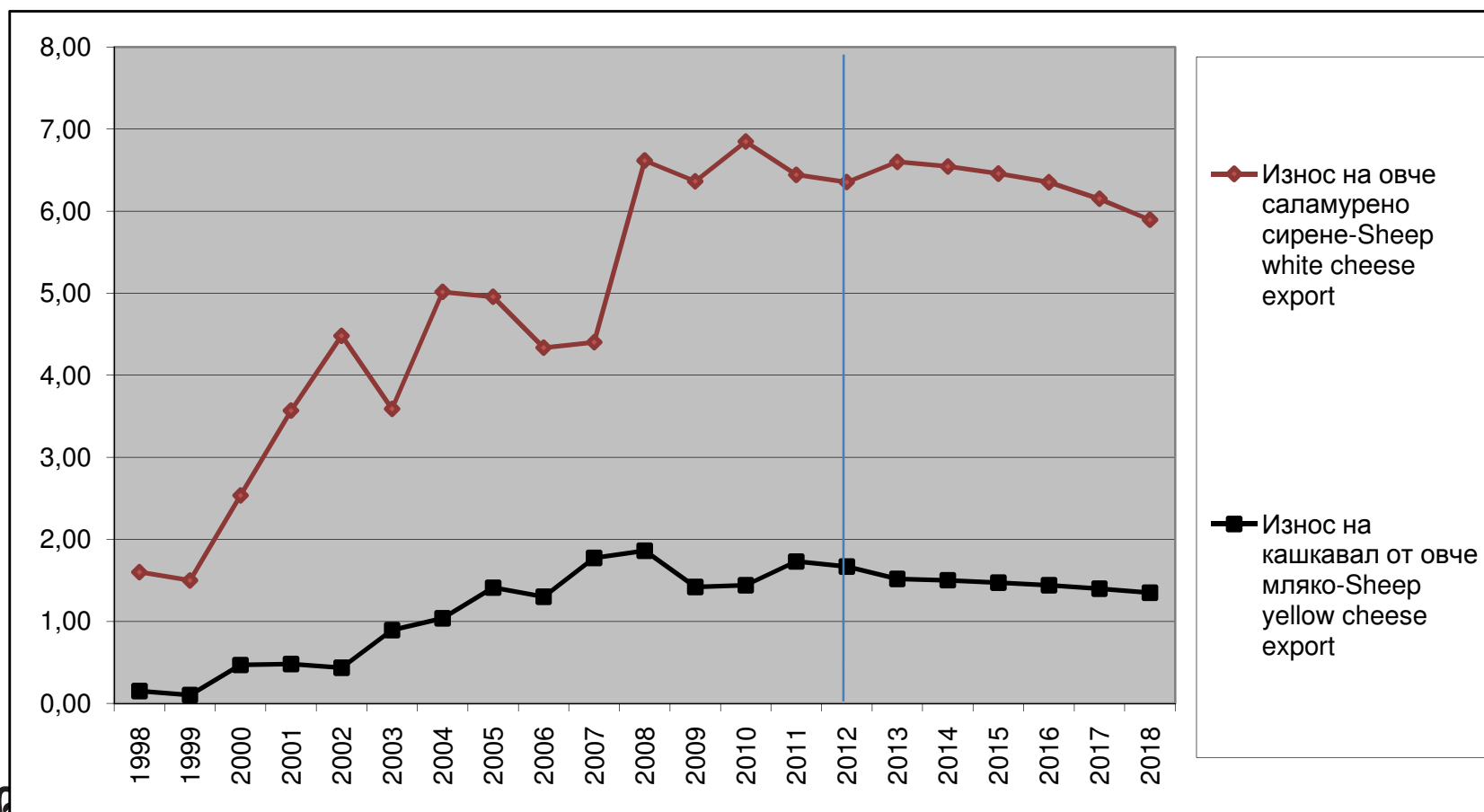

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Износ на сирене и кашкавал от овче мляко, хиляди тона

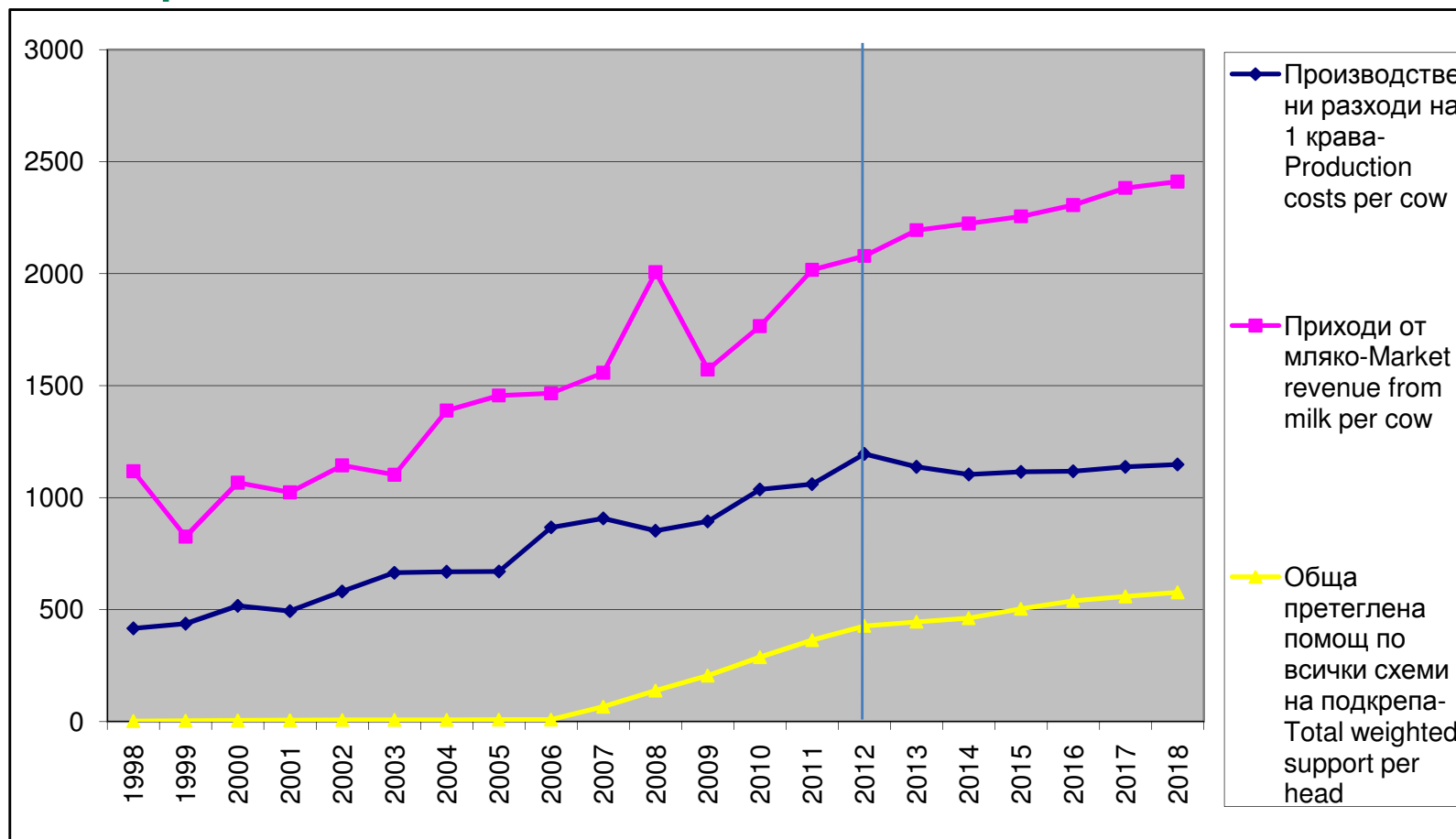

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Производствени разходи, приходи и субсидии при говедовъдството, лева/глава добитък

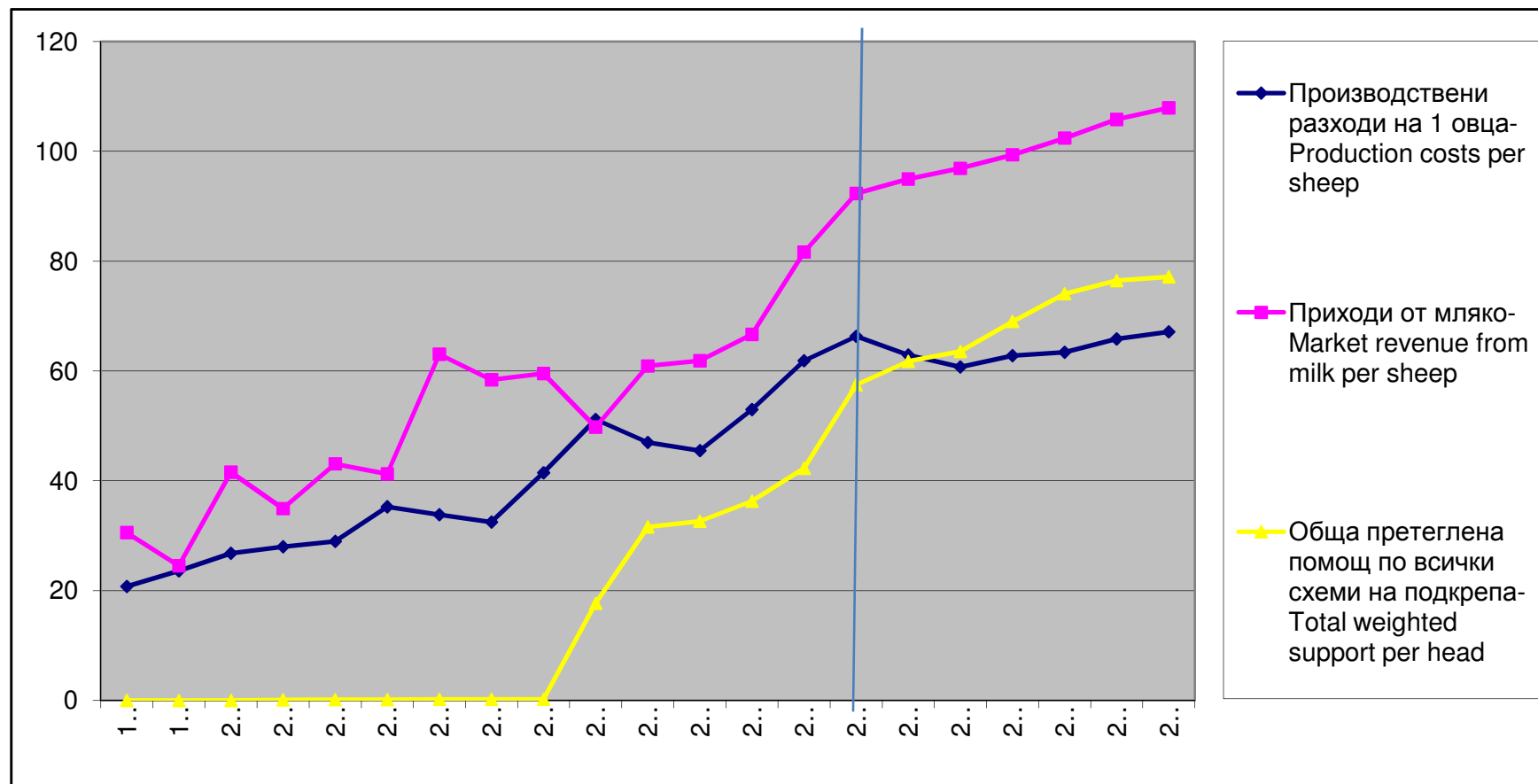

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА
СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Производствени разходи, приходи и субсидии при овцевъдството, лева/глава добитък

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Протеинов баланс в млечното говедовъдство

Протеинов млечен баланс	Мерна единица	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Производство в говедовъдството								
Брой на млечните крави	хиляди	317	352	342	342	339	335	328
Крави в I и II категория	хиляди	147	147	153	161	172	182	192
Крави в III категория	хиляди	171	205	189	180	167	152	135
Добив от крава	тон	3	3	3	4	4	4	4
Директни продажби и използване в стопанството	хиляди тона	579	666	664	675	678	672	654
Мляко изкупено от мандрите	хиляди тона	514	550	533	526	524	526	525
Предлагане на протеин								
Преработено мляко в мандрите	хиляди тона	16	18	17	17	17	17	17
Преработено в стопанствата	хиляди тона	19	21	21	22	22	21	21
Начални запаси	хиляди тона	2	2	2	2	2	2	2
Внос	хиляди тона	17	16	16	17	17	17	18
Общо предлагане	хиляди тона	54	57	56	57	58	58	58
Предназначение на протеина								
Преработка в стопанствата	хиляди тона	19	21	21	22	22	21	21
Износ	хиляди тона	3	3	3	3	3	3	3
Крайни запаси	хиляди тона	2	2	2	2	2	2	2
Вътрешно потребление извън фермите	хиляди тона	31	30	30	30	31	31	31
Нетни загуби	хиляди тона	0	0	0	0	0	0	0
Общо използване	хиляди тона	54	57	56	57	58	58	58

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА
СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Протеинов баланс в овцевъдството

Протеинов млечен баланс		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Производство в овцевъдството	Мерна единица							
Брой млечни овце	хиляди	1085,2	1144,3	1151,7	1147,6	1135,4	1113,4	1072,0
Добив на мляко	Кг/овца	77,8	79,9	82,2	83,0	84,6	85,6	86,5
Директни продажби и използване в стопанството	хиляди тона	61,9	68,3	71,2	71,8	72,5	71,8	69,6
Мляко изкупено от мандрите	хиляди тона	25,1	25,9	26,3	26,3	26,5	26,4	26,0
Предлагане на протеин								
Преработено мляко в мандрите	хиляди тона	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Преработено в стопанствата	хиляди тона	3,6	4,0	4,1	4,2	4,2	4,2	4,0
Начални запаси	хиляди тона	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Внос	хиляди тона	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Общо предлагане	хиляди тона	5,1	5,5	5,7	5,7	5,8	5,7	5,6
Предназначение на протеина								
Преработка в стопанствата	хиляди тона	3,6	4,0	4,1	4,2	4,2	4,2	4,0
Износ	хиляди тона	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3
Вътрешно потребление извън фермите	хиляди тона	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Крайни запаси	хиляди тона	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Нетни загуби	хиляди тона	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Общо използване	хиляди тона	5,1	5,5	5,7	5,7	5,8	5,7	5,6

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА
СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (САРА)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Заклучение

1. Значителни резерви в продуктивността на животните, която е с около 80% по-ниска от средната за ЕС;
2. Производствената структура на млечното животновъдство е влошена и средния брой на животните в стопанствата е нисък, а броят на говедата в I и II категория е около 45%;
3. Пазарната организация в изкупуването и преработването на мляко е със сериозни проблеми, като над 50% от млякото остава извън мандрите;
4. Дефицита на вътрешна суровина и очакваният ръст на потреблението ще поддържат нивата на внос, както на млечни суровини, така и на продукти;
5. Износът на млечни продукти може да бъде поставен под натиск след 2016 година при липса на продуктово и пазарно реструктуриране.

СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ НА
СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (CAPA)

ESTABLISHMENT OF A CENTER FOR AGRI-POLICY ANALYSIS (CAPA)

Кръглата маса се осъществява в рамките на изпълнението на проект „Създаване на Център за икономически анализи на селското стопанство”- CAPA на Института по аграрна икономика към ССА финансиран от Фондация „Америка за България”.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Божидар Иванов

София 1113, Бул. Цариградско шосе 125, бл. 1

e-mail: bozidar_ivanov@yahoo.co.uk

Tel: 02 9710014

